

A budai „Angyalkert” és gróf Brunswick Teréz háza

Nagy érdeklődéssel olvastam a *Pesti Napló* április 14-i kedves, hangulatos cikkét arról a régi budai házról (Mikó ucca és Attila ucca sarok), amelyben egykor a monarchia első kisdedóvintézete, a Brunswick Teréz által alapított »Angyalkert« talált hajlékot és amely most lebontásra kerül. Azok megnyugtatóására azonban, akik kegyelettel őrzik Brunswick Teréz és Beethoven emlékét, legyen szabad megjegyezmem, hogy e ház, amely mint *bérház* özv. gróf Brunswick Antalné, Teréz anyja, tulajdonában volt, *nem azonos* az egykori Brunswick-palotával. Amint dr. Czeke Marianne, Brunswick Teréz tudós életrajzírója megállapította és a *Historia* című folyóiratban (V. évf. 1932) megjelent cikkében részletesen kifejtette, a Mikó uccai ház *erődítményi telken* (»Fortificationsgrund«) épült s ez azt jelenti, hogy tulajdonosnak reverzálist kellett kiállítani arról, hogy »hadászati szükség«, vagyis ostrom esetén beleegyezik a háznak a várparancsnokság által elrendelendő leromboltatásába. Az ilyen telek tehát nem volt alkalmas nagyértékű főúri palota elhelyezésére. Az a feltevés tehát, hogy e ház lehetett a Brunswick-palota, tévedésből esúszott be az 1927-ben megjelent *Beethoven és a magyarok* című díszműbe. Ellenben a telekkönyvi kutatások során, amelyekben én magam is dr. Czeke Marianne segítségére voltam, kétségtelenül megállapítást nyert, hogy a Brunswick-palota 1785-től 1889-ig, vagyis 105 éven át a Várban volt Tárnok ucca 15. szám alatt, a várbeli Eszterházy herceg hitbizományi palota közvetlen szomszédságában. (A fent idézett cikkben mindent nyilvánosságra is hozta dr. Czeke Marianne.) E házban, amely 1902-ben tűnt el a föld színéről, miután a kincstár kisajátította, élt Brunswick Teréz, itt töltötte a téli hónapokat évtizedeken át, itt munkálkodott a kisdedóvók ügyében és itt zongorázhatott Beethoven, innen gyönyörködhetett a nagy zeneszerző a bástyáról Pestre nyíló kilátásban. Sajnos, hogy e megszentelt termek már 35 évvel ezelőtt lebontásra kerültek. A telek a két szomszédos telekkel együtt most üresen áll; a véletlen különös játéka, folytán azonban hosszú időn keresztül egy fővárosi elemi iskola és kisdedóvó volt ideiglenesen egy baraképületben e telken elhelyezve, mintegy öntudatlanul hirdetve Brunswick Teréz nemes törekvéseinek diadalát.

Szirmayné Pulszky Henriette